

Сімейні легенди домініканського ордену

ОЛЕКСІЙ БРАСЛАВЕЦЬ

2 СІЧНЯ 2019

У грудні 2018 року в домініканському видавництві «Кайрос» вийшла книжка «Чорно-білі історії. Сімейні легенди домініканців». Її автори – брати-домініканці, які служать чи служили в Україні, – розповідають про життєві маршрути визначних постатей із Ордену Проповідників. Про цей текст, про проблеми книговидання і про плани на майбутнє «Verbum» поспілкувався з директором видавництва отцем Войчехом Сурувкою ОР й редакторкою Юлією Карпицькою.

– Підзаголовок книжки вказує на її жанр – «сімейні легенди». Чому ви вирішили розповідати про домініканців саме так, а не, скажімо, у межах академічної праці?

Ю. К.: Коли йдеться про легенди, то важливо, що саме це слово може нести у собі відтінок родинності – як перекази, що переходять із покоління в покоління. У цій книжці наголошено на тому, що є чи не в кожній родині: такі сімейні спогади про засновника роду або про дідуся, який прославився тим чи тим. Розповіді з «Чорно-білих історій» століттями передаються від братів до братів, і саме так зберігається історія Ордену.

Писали цю книжку не профільні історики. Це скоріш короткі есеї чи роздуми домініканців з України про близьких для них співбратів. І, відповідно, тут авторів цікавить щось зовсім інше, аніж спеціалістів з історії.

– Чи така форма краще відповідає читацьким запитам?

В. С.: Нині є одна історична книжка про домініканців, видана в академічних традиціях, – «Домініканці на Волині». Прекрасне дослідження, але аудиторія в нього дуже вузька: читають його лише фахівці, які науково цікавляться історією домініканців в Україні – тобто п'ять-шість осіб на всю країну.

Це ж видання призначене для тих людей, які живуть у безпосередній близькості з домініканськими спільнотами в Україні (або друзі ордену, або наші парафіяни) і прагнуть більше дізнатися про них. І тому ми припустили, що жанр сімейної легенди краще пасуватиме читацькій аудиторії. Звісно, в академічному виданні можна повніше й детальніше розповісти про історію домініканців, але не факт, що його більше читатимуть.

– Персонажів для книжки обирало видавництво чи автори самі вирішували, про кого писатимуть?

Ю. К.: Ми йшли обома цими шляхами. Був базовий кістяк – список домініканців, про яких хотіло розповісти видавництво «Кайрос». Після цього ми опитали братів, хто про кого бажав би написати відповідний текст. Проте дехто з авторів вносив пропозиції, свої варіанти, на які погоджувалися вже ми. Тож структура видання – це плід творчості домініканської спільноти України.

– І ви вдоволені остаточним переліком персонажів?

Ю. К.: Ми не ставили собі мети видати грубезний фоліант – тобто буде продовження. Тут дванадцять історій, дванадцять героїв, і це число нам подобається, бо має відтінок повноти. Ми задоволені тим, що через цих дванадцятьох персонажів змогли охопити розмаїття Домініканської родини. На сторінках видання можна познайомитись і зі світськими домініканцями (терціаріями), і з сестрами-домініканками, і з братами-проповідниками. Спектр широкий – і, що важливо, герої книжки походять із різних історичних епох. А ми дуже прагнули досягти саме цього ефекту й уникнути хронологічної «каталожності» – ось, мовляв, перший, ось другий тощо.

Кожен розділ – це окремий нарис, який можна читати як самостійний твір. Але всі дванадцять, безсумнівно, пов'язані однією спільною ідеєю – показати актуальність домініканських святих і блаженних для сучасних людей.

ДЖИРОЛАМО
САВОНАРОЛА

– Чи є серед героїв цієї книжки ті, чиї життя безпосередньо пов'язані з Україною?

В. С.: Наразі він один – це святий Яцек Одровонж. Ми думали про це, проте коли почали шукати імена персонажів, то виявилось, що серед беатифікованих чи канонізованих домініканців таких зовсім небагато.

Ю. К.: Обговорюючи плани щодо продовження цієї книжки, ми згадали про домініканських мучеників із Чорткова – це трагічна історія часів Другої світової війни. Такий пошук цілковито вписується в наші плани: ми хочемо продовжувати серію. Хоча ще треба подивитися, як сприймуть книжку читачі. І якщо помітимо інтерес, то, безсумнівно, далі буде.

– Пані Юліє, ви готували цю книжку, але вашого тексту тут нема. Кого з домініканців ви

обрали б, якби писали самі?

Ю. К.: Коли визрівала ідея цього видання, першою мені спала на думку Роза з Ліми. На жаль, не знайшлося охочих про неї написати. Але загалом мої улюблені герої з домініканської історії тут уже є. Надалі ж я хотіла б розповісти про видатного бібліста зламу XIX-XX століть Марі-Жозефа Лагранжа ОР. Автора ми вже знайшли – лишилося дочекатися тексту.

– Після «Шляху в чорно-білих тонах» це вже друга ваша книжка про домініканців у такому камерному обсязі. Ідеться про те, аби знайомити читачів із орденом малими порціями?

Ю. К.: Саме так. Зі своєї праці у видавництві «Кайрос» і в бібліотеці Інституту святого Томи Аквінського в Києві я можу стверджувати, що наша аудиторія – це насамперед молодь, зокрема студенти. Саме їх може зацікавити таке видання. І саме вони – потенціал Церкви. Проте в сьогоденнішому вирі життя молодим людям складно сприймати інформацію в монументальних і розлогих формах. Зазвичай студенти шукають чогось лаконічного, короткого, компактного. Тому я думаю, що краще пропонувати інформацію порційно, через видання невеличких книжок.

– Що, на вашу думку, можуть почерпнути читачі з цієї збірки?

В. С.: Про домініканців кажуть, що ми всі різні. Так і з героями видання – усі вони різні. Насамперед ця книжка – це зустріч із особистостями конкретних домініканців, важлива, наприклад, для розпізнання покликання. Я особисто знаю людей, які відкрили своє домініканське покликання, читаючи книжку отця Яцека Салія ОР про домініканців. І, можливо, цей текст також комусь допоможе.

По-друге, усіх героїв збірки об'єднує певний критичний підхід до навколишнього світу й до місця віри в ньому. Для мене це дуже важливо: в Ордені Проповідників можна навчитися мислити критично. Домініканці дуже рідко стають єпископами; наше завдання інше – виховувати в мирянах, у всіх вірних критичне мислення, залучати розум у молитву. Дуже часто сучасній людині цього бракує.

По-третє, читаючи нашу книгу можна посміятися й піднести собі настрій – у ній є чимало гумору, іронії та самоіронії.

І, врешті-решт, ця книжка дає нагоду познайомитися з авторами, братами-домініканцями, які майже всі нині працюють в Україні. Це люди, яких можна зустріти в домініканських монастирях (до речі, у книжці є принаймні один автор із кожного домініканського монастиря України) і

поділитися думками щодо написаного, налагодити безпосередній живий контакт.

– Отче, ви дізналися щось нове про співбратів, працюючи з цією книжкою?

В. С.: Щось радикально нове – ні (сміється). Я майже напевно знав, хто напише перший, хто принесе в останню мить, а хто взагалі не встигне. І здогадувався, кому доведеться написати дві статті через те, що хтось не встигатиме.

– А читачі зможуть зрозуміти характери й особистість авторів через їхні тексти?

В. С.: Звісно! Хтось схильний до більш інтелектуального викладу, інші розповідають про святих через своє життя. І виразно можна побачити, хто з братів радше душпастир, а хто – людина з академічної кафедри.

Ю. К.: Тут є, наприклад, нарис отця Домініка Сімона ОР про святого Тому Аквінського і святого Альберта Великого. Мені довелося просити його писати простою, ненауковою мовою, аби й небогослов зрозумів, про що йдеться, – та, попри всі вмовляння, метафізична природа автора все одно проступає в тексті. Тож, безумовно, характери братів добре помітні на сторінках книжки.

– У такому виданні можна було б чекати дизайну, стилізованого під середньовіччя – але ви пішли іншим, дуже сучасним візуальним шляхом. Кому належить ідея оформлення?

Ю. К.: Дизайн – це плід спільної праці всієї редакційної групи, а безпосередньо розробила його наша дизайнерка Олеся Секереш. Основа концепту – композиції, схожі на колажі з газетних вирізок; а найцікавіше було обговорювати, як за допомогою такого прийому показати особистість кожного персонажа, на яких атрибутах і деталях варто наголосити тощо.

Що ж до самої ідеї, то вона доволі проста: домініканці – це саме той орден, який завжди перебуває в пошуках нового, схильний побачити в новому простір для інтелектуального відкриття. І ми хотіли ще й через дизайн акцентувати, що святі з далекої минувшини актуальні саме зараз, саме в наші часи, їм є що сказати сьогоdnішньому світові.

Крім того, цей дизайнерський підхід дозволяє нагадати, що домініканські святі – це люди, які ходили по землі, що їхнє життя не було позбавлене турбот. У кожному нарисі збірки це помітно: святість полягає не в тому, щоб жити без ніяких проблем. І ці ілюстрації мають, з одного боку, наблизити святих до читача, а з іншого, ще й знизити напругу різниці потенціалів поміж нами та святими, аби ми не боялися їх наслідувати.

В. С.: Дизайн стає важливою частиною діалогу видавця й читача. Ті часи, коли мав значення лише текст, а якістю паперу чи дизайном можна було знехтувати, минули. Сьогодні читач хоче, аби книжка була не лише змістовна, а й красива, аби її приємно було взяти в руки. Це важливо для сучасного читача – тож ми працюємо зараз і працюватимемо надалі в цьому напрямку.

– Які плани на майбутнє визначило собі видавництво «Кайрос»?

В. С.: Це друга книжка з домініканської серії, і в ній ми трохи змінили формат – з альбомного на зручніший, придатніший до носіння з собою. Хочемо далі йти цим шляхом, бо тих, про кого варто було б розповісти, чимало. Усе залежатиме від того, як сприймуть книжку читачі. Сподіваємося, що принаймні другий том сімейних легенд побачить світ.

Ю. К.: Ми думаємо також про дублювання книжок в електронному форматі – хоча, мабуть, у

дальшій перспективі. З одного боку, релігійному видавництву поки що доволі складно вийти на цей ринок. А з іншого, маю враження, що наші потенційні читачі ще не завжди готові читати в електронному форматі, – принаймні з досвіду роботи в бібліотеці. Студенти Інституту святого Томи, якщо є вибір між паперовою й електронною книжкою, перевагу віддають паперу.

В. С.: Найближча книжка в наших планах – це інтерв'ю з отцем Яном Качковським про гопсіс. Він розповідає про те, як це – вмирати. Отець був засновником госпісу в Польщі, опікувався госпісом і, врешті-решт, сам помер від раку в госпісі.

Іще ми працюємо над перекладом книжки Міхала Геллера про філософію природи, робоча назва – «Споглядаючи Всесвіт». Таких видань не занадто багато на українському ринку, то ми плекаємо надію, що наше стане у пригоді читачам. Готуємо також переклад тексту отця Мечислава Кромпеца ОР з робочою назвою «Чому зло?» – це солідна метафізична праця.

Окрім цього, у роботі нова книжка українського домініканця отця Миколая Лучка ОР «У пошуках людини» – це новий його текст, присвячений окремим аспектам душпастирства. Ще чекаємо на відповідь і сподіваємося на український переклад «Догматики» кардинала Герхарда Мюллера – проте це вже трохи дальші плани.

– То зичимо вам успіхів – і дякуємо за розмову.

Розмовляли Олексій Браславець і Галина Глодзь.

ОЛЕКСІЙ БРАСЛАВЕЦЬ

2 СІЧНЯ 2019

Warning: count(): Parameter must be an array or an object that implements Countable in
/home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php on line **284**